

Lag om ersättning för miljöskador 19.8.1994/737

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Tillämpningsområde

Som miljöskada enligt denna lag ersätts skador som verksamhet på ett bestämt område har orsakat i omgivningen genom

- 1) förorening av vatten, luft eller mark,
- 2) buller, skakning, strålning, ljus, värme eller lukt, eller
- 3) någon annan liknande störning.

Som verksamhet enligt 1 mom. betraktas också att hålla väg, järnväg, hamn eller flygplats samt andra med dessa jämförbara trafikområden.

Denna lag gäller inte ersättningsansvar som bygger på avtal.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Denna lag gäller inte skador om vilkas ersättning stadgas i någon annan lag.

Denna lag tillämpas dock även på miljöskador som den skadelidande kan få ersättning för med stöd av produktansvarslagen (694/90).

I lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/20) samt i vattenlagen (264/61) stadgas särskilt om de skador som ersätts enligt denna lag.

Om tillämpningen av denna lag i förfaranden enligt vissa andra lagar stadgas i 12 §.

I fråga om ersättning för miljöskador tillämpas skadeståndslagen (412/74), om inte något annat följer av denna lag.

3 §

Orsakssamband

En miljöskada ersätts enligt denna lag, om det kan visas att orsakssambandet mellan den verksamhet som avses i 1 § 1 mom. och skadan är sannolikt. Vid bedömningen av sannolikheten av orsakssambandet skall uppmärksamhet fästas bland annat vid verksamhetens och skadans art samt eventuella andra orsaker till skadan.

4 §

Skyldighet att tåla störning

En miljöskada ersätts enligt denna lag endast om det inte kan anses att störningen skäligen skall tålas med hänsyn bland annat till de lokala förhållandena och den situation i sin helhet som orsakat störningen samt hur allmänt störningen annars förekommer under jämförliga förhållanden.

Skyldighet enligt 1 mom. att tåla störning föreligger dock inte i fråga om skador som har orsakats uppsåtligen eller genom brott och inte heller i fråga om personsador eller sådana saksador som inte är ringa.

5 §

Skada som skall ersättas

Ersättning för person- och saksador bestäms enligt 5 kap. skadeståndslagen. En ekonomisk skada som inte står i samband med en person- eller sakskada skall ersättas, om skadan inte är ringa. Skador som har orsakats genom brott skall dock alltid ersättas.

Andra miljöskador än de som avses i 1 mom. ersätts till ett skäligt belopp som skall bestämmas utgående från störningens och skadans varaktighet samt den skadelidandes möjligheter att undvika eller avvärja skadan.

6 §

Kostnader för avvärjande och återställande

Enligt denna lag ersätts även

- 1) kostnader för behövliga åtgärder som någon har vidtagit för att avvärja risken för miljöskador som avses i 1 § och som gäller honom eller för att återställa den skadade miljön i sitt tidigare skick,
- 2) kostnader som myndigheter har åsamkats på grund av åtgärder som har vidtagits i syfte att avvärja risken för eller verkningarna av störningar som avses i 1 § eller för att återställa miljön i sitt tidigare skick, om kostnaderna är skäliga i förhållande till störningen eller risken för störning och till den nytta åtgärderna har medfört, och
- 3) kostnader för nödvändiga utredningar för avvärjningsåtgärder eller för återställande av miljön enligt 1 och 2 punkten.

Denna paragraf tillämpas inte på kostnader som indrivs enligt 17 § viteslagen (1113/90).

7 §

Ersättningsskyldiga

Ersättningsskyldiga enligt denna lag är, även när skadan inte har orsakats uppsåtligen eller genom vårdslöshet,

- 1) den vars verksamhet har orsakat miljöskadan,
- 2) den som är jämförbar med en verksamhetsutövare som avses i 1 punkten, samt

3) den till vilken den skadevållande verksamheten har överlåtits, om mottagaren vid överlåtelsen kände eller borde ha känt till skadan eller en störning som avses i 1 § eller risk för dem.

Den jämförelse som avses i 1 mom. 2 punkten skall ske med beaktande av personens bestämmanderätt, hans ekonomiska relation till verksamhetsutövaren och beaktande av den ekonomiska nytta som han eftersträvar i verksamheten.

8 §

Solidariskt ansvar

De som är ersättningsskyldiga ansvarar solidariskt för miljöskador som verksamheterna i fråga sannolikt har orsakat tillsammans.

Om inte något annat har avtalats, skall ersättningsansvaret fördelas mellan de solidariskt ansvariga efter vad som är skäligt med hänsyn till ansvarsgrunden, möjligheterna att förebygga skadan och omständigheterna i övrigt.

Ersättning får dock inte i fråga om den del som överskjuter den berördes andel dömas att betalas av den vars andel i att skadan uppstått är uppenbart ringa.

9 §

Ersättning för framtida skador

Kan den miljöskada som i framtiden orsakas av en störning uppskattas på förhand, skall ersättningen på begäran bestämmas på förhand som en engångsersättning eller som en årsersättning. Om förhållandena senare ändras väsentligt eller den uppskattade skadan på något annat sätt väsentligt avviker från den skada som har uppstått på grund av störningen, kan den på förhand bestämda ersättningen korrigeras efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandena.

När en engångsersättning bestäms på förhand för en skada på en fastighet skall det bestämmas att ersättningen skall deponeras, om fastigheten på grund av in-teckning eller enligt stadgandena om panträtt för obetald köpeskilling svarar för en fordran eller för en rätt att uppbära en viss avkomst i pengar eller varor och ägaren inte visar att rättsinnehavarna har samtyckt till att ersättningen får betalas till honom eller om inte domstolen finner att egendomen trots miljöskadan klart förmår svara för de rättigheter som belastar den. I fråga om deponering och lyftande av ersättningen gäller i tillämpliga delar 7 kap. lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/77).

10 §

Inlösningskyldighet

Om en miljöskada leder till att en fastighet blir helt eller delvis onyttig för ägaren eller att det blir väsentligt svårare att använda fastigheten för dess ändamål, skall den skadeståndsskyldige på ägarens begäran inlösa fastigheten eller en del av den.

Om en domstol bestämmer att en fastighet eller en del av den skall inlösas, tillämpas i fråga om inlösningen lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter.

Om flera personer har orsakat skadan tillsammans, tillämpas 1 mom. endast i fråga om dem vilkas andel i hela skadan är väsentlig. Angående betalda lösenbelopp tillämpas vad som gäller i fråga om ersättningar som har betalats med stöd av 8 §.

11 § (13.3.2009/151)

11 § har upphävts genom L 13.3.2009/151.

12 § (10.6.2011/628)

Tillämpning av lagen vid förfaranden enligt vissa andra lagar

Om det vid ett förfarande enligt lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter eller någon annan därmed jämförbar lag, landsvägslagen (503/2005), lagen om enskilda vägar (358/1962), banlagen (110/2007) eller gruvlagen (621/2011) ska bestämmas ersättning för sådana miljöskador som avses i denna lag, tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om ersättningsskyldighet och grunder för bestämmande av ersättning, dock inte 8–10 §. Om en verksamhet enligt en lag som nämns i denna paragraf orsakar personskada som ska betraktas som miljöskada, tillämpas denna lag.

13 §

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1995.

I fråga om ersättning för skada på grund av verksamhet som har utövats innan lagen har trätt i kraft tillämpas tidigare lag, även om skadan har visat sig först efter att lagen har trätt i kraft.

RP 165/92, LaUB 10/94

Ikraftträdelsestadganden:

13.3.2009/151:

Denna lag träder i kraft den 1 september 2009.

På ärenden som har inletts före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

RP 70/2008, LaUB 16/2008, RSv 5/2009

10.6.2011/628:

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

RP 273/2009, EkUB 49/2010, GrUU 32/2010, MiUU 7/2010, StoUB 2/2010, RSv 349/2010

